

Ainekava

Õppeaine: Ajalugu

Klass: 9. klass

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

9. klassi lõpetaja:

- 1) analüüsib inimeste võimalusi ja valikuid minevikus ja tänapäeval isikute näitel;
- 2) teab demokraatiale iseloomulikke jooni selle kujunemise ajal ja tänapäeval ja toob näiteid demokraatia arengust antiikajast tänapäevani;
- 3) iseloomustab nüüdisaja demokraatlikku ühiskonda mõne riigi näitel;
- 4) loetleb teadusliku maailmapildi kujunemise põhjuseid, toob näiteid selle tunnusjoontest, suuna esindajatest erinevatel ajastutel ning ühiskonnas toimunud muutustest;
- 5) kirjeldab, kuidas on erineval ajal maailmas korraldatud inimeste heaolu, tuues näiteid hariduse, tervishoiu, igapäevaelu ja turvalisuse korraldusest;
- 6) toob näiteid hariduse, tervishoiu, sotsiaal- ja igapäevaelu valdkonnast eri ajastutel;
- 7) analüüsib allikate usaldusväärsust eri aspekte hinnates, teab, et allika sõnum sõltub autori positsioonist;
- 8) teeb allikate põhjal järeldusi, hinnates väiteid, taotlusi ja veendumusi ajaloolises kontekstis;

9) iseloomustab erinevaid poliitilisi õpetusi ja nende peamisi toetusgruppe ühiskonnas, analüüsib, mis on iseloomulik konservatismile, liberalismile ja sotsiaaldemokraatiale tänapäeval;

10) märkab kodukoha kultuuripärandit ja teab selle kujunemislugu, mõistab, et kultuuripärandi tähendus võib ajas muutuda;

11) märkab Eesti ja maailma kultuuri seoseid ja vastastikust mõju;

12) selgitab ja toob näiteid, kuidas inimesed on erinevatel ajastutel loodusesse suhtunud

13) selgitab, kuidas tootmine, tarbimine ja inimeste elatustase on seotud loodusressursside kasutamisega

Õppekirjandus: Einar Värä, Tõnu Tannberg õpik Lähiajalugu I ja II osa ja samade autorite töövihikud

Õppesisu 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Teema: Esimese maailmasõja tagajärjed (4 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika
Rahvusvaheline olukord pärast Esimest maailmasõda	selgitab näidete toel Euroopa suurriikide ja Ameerika Ühendriikide tähtsust lähiajaloos	

Pariisi rahukonverents, selle otsused ja nende mõju Poliitiline kaart pärast Esimest maailmasõda Rahvasteliidu tegevus ja mõju	teeb allikate põhjal järeldusi, hinnates väiteid, taotlusi ja veendumusi ajaloolises kontekstis arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid toob näiteid ühiskonna ümberkorraldamise võimalustest reformide või revolutsiooni teel ja analüüsib nende protsesside erinevusi	
--	--	--

Teema: Vabadussõda (2 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika
----------	--------------------------	--

Eesti vabariik Vabadussõda Asutav Kogu, maareform ja põhiseadus	analüüsib Eesti omariikluse kujunemist ja arengut Euroopa sündmuste kontekstis teab, kes olid Jaan Poska, Johan Laidoner ja Julius Kuperjanov ning selgitab nende tähtsust; teab, millal toimus vabadussõda; teab vabadussõja põhjuseid ja tagajärgi; kasutab ajalookaarti sõja pöördeliste sündmuste selgitamisel; teab ja selgitab vabadussõja rolli Eesti iseseisvuse kindlustamisel	
--	---	--

Teema:Demokraatia ja diktatuurid 1920.- 1930. aastatel (8 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika
----------	--------------------------	--

Demokraatia ja diktatuurid 1920.-1930. aastatel Demokraatia ja diktatuuri põhijooned Demokraatia USA, Prantsusmaa ja Suurbritannia näitel Totalitarism NSV Liidu ja Saksamaa näitel	iseloostab erinevaid poliitilisi õpetusi ja nende peamisi toetusgruppe ühiskonnas; analüüsib, mis on iseloomulik konservatismile, liberalismile ja sotsiaaldemokraatiale tänapäeval kujundab oma poliitilise eelistuse ja põhjendab seda tunneb ära äärmusluse ja populismi tunnused minevikus ja tänapäeval teab demokraatiale iseloomulikke jooni selle kujunemise ajal ja tänapäeval ja toob näiteid demokraatia arengust antiikajast tänapäevani • iseloostab ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia</i>, <i>diktatuur</i>,	
---	--	--

	<i>autoritarism, totalitarism, fašism, kommunism,</i> <i>natsionaalsotsialism;</i> teab, kes olid Benito Mussolini, Adolf Hitler, Jossif Stalin, Franklin D. Roosevelt ja iseloomustab nende tegevust; võrdleb autoritarismi ja totalitarismi.	
--	--	--

Teema: Demokraatlik ja autoritaarne Eesti. (3 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika
Demokraatliku parlamentarismi aastad Vaikiv ajastu Majandus, kultuur, välispoliitika, eluolu	toob näiteid ühiskonna ümberkorraldamise võimalustest reformide teel ja analüüsib nende mõju nimetab mõjukaid ühiskonnaelu tegelasi ja toob näiteid nende tegevusest; selgitab ja toob näiteid mõistete <i>ideoloogia, reform</i> ja <i>revolutsioon</i> kohta;	

	kirjeldab ning võrdleb Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastail ja vaikival ajastul.	
--	---	--

Teema: Majandus maailmas ja Eestis kahe maailmasõja vahel. (3 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika
Maailmamajandus, suur majanduskriis, selle põhjused, olemus ja tagajärjed Kriisist väljumine USA näitel	analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ning negatiivset mõju ühiskonnale arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda selgitab, kuidas tootmine, tarbimine ja inimeste elatustase on seotud loodusressursside kasutamisega	

	arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid kirjeldab ja võrdleb maailma ning Eesti majandusolusid kahe maailmasõja vahel; teab, mis muutused tõi kaasa konveiermeetodi; kasutuselevõtmine teab, mis olid suure majanduskriisi põhjused ja tagajärjed.	
--	---	--

Teema Kultuur kahe maailmasõja vahel maailmas ja Eestis (2 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused
----------	--------------------------	--

		võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika
Kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel, uued kultuurinähtused, teadus, tehnika areng (auto, lennuk, aatomiuuringud) Kino ja film, kirjandus, kunst	märgab Eesti ja maailma kultuuri seoseid ja vastastikust mõju märgab kodukoha kultuuripärandit ja teab selle kujunemislugu, mõistab, et kultuuripärandi tähendus võib ajas muutuda kirjeldab kultuuri arengut ja eluolu Eesti Vabariigis ning maailmas; nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi; nimetab mõnda kultuuritegelast maailmas ja Eestis ning selgitab tema olulisust kultuuriloos.	

Teema: Rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel (2 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika)
Rahvusvaheline olukord 1930. aastate teisel poolel Lääneriikide järeleandmispoliitika Saksamaale, München MRP	toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse-tagajärje seoseid arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda analüüsib Euroopa riikide arengut ajaloos mõne riigi näitel teab, milline oli rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel; teab ja kirjeldab sündmuseid, mis viisid Teise maailmasõjani.	

Teema: Teine maailmasõda (6 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika)
Sõja algus Sõdivad pooled Sõjategevus, rinded (Idarinne, Läänerinne), Vaikse Ookeani ja Põhja Aafrika piirkond Holokaust ÜRO asutamine Liitlaste konverentsid ja nende kokkulepete mõju sõjajärgsele maailmale	arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda teab, millal algas ja lõppes Teine maailmasõda; toob esile Teise maailmasõja puhkemise põhjused, sõja tulemused ja tagajärjed; seletab mõisteid <i>MRP, holokaust, ÜRO</i>; kirjeldab ajalookaardile tuginedes Teise maailmasõja sõjategevuse kulgu; analüüsib ja hindab inimõiguste rikkumise põhjuseid ajaloolises kontekstis.	

Teema: Eesti Teises maailmasõjas . (5 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika
Eesti Teise maailmasõja ajal Baaside kokkulepe, iseseisvuse kaotamine, juuniküüditamine Sõjategevus Eesti territooriumil Nõukogude ja Saksa okupatsioonid Teise maailmasõja mõju Eestile	analüüsib inimeste võimalusi ja valikuid minevikus ja tänapäeval isikute näitel analüüsib allikate usaldusväärsust eri aspekte hinnates, teab, et allika sõnum sõltub autoripositsioonist selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos; selgitab Eesti iseseisvumise kaotamise põhjuseid, tagajärgi, sündmuste käiku ja seoseid tänapäevaga; selgitab mõisteid <i>MRP, küüditamine, baaside leping, okupatsioon</i>; analüüsib eestlaste valikuid Teises maailmasõjas.	

Teema: Külma sõda. (7 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika)
Külm sõda, selle põhijooned, avaldumisvormid, kriisid ja sõjad	arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda selgitab näidete toel Euroopa suurriikide ja Ameerika Ühendriikide tähtsust lähiajaloos iseloomustab külma sõja kujunemist ja olemust, toob esile selle avaldumise valdkonnad ja vormid; seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>külm sõda, kriisikolle, raudne eesriie</i> .	

Teema: Demokraatlik maailm (7 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika
Läänemaailm USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel USA ühiskond, sisepoliitika, ühiskondlikud liikumised, välispoliitika Saksamaa Liitvabariigi majanduse areng, Ida- ja Lääne-Saksamaa suhted	kirjeldab tööstusriikide arengut USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel teab, kes olid Martin Luther King, Margaret Thatcher ja Ronald Reagan ning iseloomustab nende tegevust iseloomustab erinevaid sotsiaalseid liikumisi ja toob näiteid kirjeldab Saksamaa poliitilist olukorda ajaloo kaardi toel.	

Teema: Kommunistlikud riigid ja ENSV (7 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika)
Kommunistliku süsteemi teke Kommunistlikud riigid NSV Liit, stalinism, sula, stagnatsioon	nimetab NSVL liidreid (Stalin, Hruštšov, Brežnev, Gorbatšov) ning iseloomustab nende võimuperioodi; võrdleb eri perioode arutluse käigus; toob esile kommunistlikule ühiskonnale iseloomulikke jooni (võimu koondumine, vastandumine läänele, propaganda jne); selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu; kirjeldab nõukogude võimu mõju Eesti ajaloole pärast Teist maailmasõda, toob välja iseloomulikud jooned näidete abil, kasutab mõisteid õiges kontekstis.	

Teema: Kultuur ja elu-olu 20. sajandi II poolel (4 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika)
Kultuur ja eluolu 20. sajandi teisel poolel Teaduse ja tehnika areng, aatomiuuringud, infotehnoloogia, massikultuur, ajalooline mälu	iseloomustab kultuuri ja eluolu muutumist 20. sajandi teisel poolel; teab mõnda maailma ja Eesti tuntud kultuuritegelast ja selgitab nende tähtsust.	

Teema: Eesti iseseisvuse taastamine (6 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika)
Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine Laulev revolutsioon, Balti kett, põhiseadusliku korra taastamine.	selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu	

	kirjeldab Eesti iseseisvuse taastamist ja Eesti Vabariigi arengut; seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>perestroika, glasnost, Balti kett, laulev revolutsioon</i>; nimetab võtmeisikuid Eesti iseseisvuse taastamise protsessis ja annab hinnangu nende tegevusele ajaloolises kontekstis.	
--	---	--

Teema: Maailm 1990. aastatest alates (4 tundi)

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused	Märkused (läbivad teemad, lõiming, IKT, muudatused võrreldes eelmise õppekavaga, metoodika
Maailm alates 1990. aastatest, Euroopa Liidu ja NATO laienemine, uued vastasseisud Globaalprobleemid	toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed; teab ja näitab muutusi maailma poliitilisel kaardil 1990. aastatel;	

	teab ja toob näiteid globaalprobleemide kohta; analüüsib kriitiliselt mineviku tõlgendusi ja nende mõju iseenda ning kogukonna olevikule ja tulevikule.	
--	---	--